число-6.

NOВA ХАТА

М. 1927 Б.

Позір! **ЖІНКИ!** **Позір!**

Вступайте в члени кооперативи:

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО“

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООП. З ОБМ. ПОР. У ЛЬВОВІ.

УДІЛ 10.— ЗОЛ. **ВПИСОВЕ 1.— ЗОЛ.**

Адреса кооперативи: **ЛЬВІВ, РУСЬКА Ч. 18.**

РІК IV Одинокий, найстарший на західних українських землях **РІК IV**

ілюстрований двотижневик літератури, науки, мистецтва й суспільного життя.

НАША БЕСІДА (Раніше „Наш Світ“)

під Редакцією Володимира Островського.

В 1927 р. дає:

24 двотижневих чисел на дуже гарному папері.
500 артистично виконаних ілюстрацій.
50 ріжних новель, оповідань і повістей.
200 статей на ріжноманітні теми з письменства, мистецтва, науки, суспільного життя і т. п.

Передплата на 1927 рік:

В краю: на рік 15 зол., на півроку 8 зол., на 3 міс. 4 зол.
За кордон: на рік 3 дол., на півроку 1 дол. 50 цен.

Редакція й Адміністрація:

„Nasza Besida“. Warszawa, Długa 50 m. 47.

Конто в П. К. О. ч. 28-10.

Жадайте оказових чисел.

„НОВИЙ ЧАС“

ОДИНОКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ, ПОПУЛЯРНИЙ ЧАСОПИС, ВИХОДИТЬ З РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Місячна передплата тільки 2·70 золоті, за границю 6 дол. річно.

Жадайте оказового числа, яке висилається безплатно.

Адреса: **„Новий Час“, Львів, Руська 18.**

В УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ТІЛЬКИ УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС!

Не видавайте ні одного сотика на чужі газети, що нас очернюють, оббріхують і радіб нас розбити і пустити одні на одних!

Передплачуйте „Український Голос“ і других заохочуйте до передплати.

Адреса Ред. й Адм.: „Український Голос“ Перемишль.

Найпопулярніший і найбільш улюблений в краю і за границею є український часопис

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“

виходить що неділі в Перемишлі, вул. Побереже ч. 1.

Річна передплата в краю 10 зол. для загр. 2½ дол.

РІК II. Найдешевша Ілюстрована тижнева газета **РІК II.**

НАРІД

під редакцією Володимира Островського

ВИХОДИТЬ ЩО НЕДІЛІ.

Передплата:

В краю: на 3 місяці 1 зол. 80 гр., на півроку 3 зол. 50 гр., на рік 7 зол.
За кордон: на півроку 1 доляр, на рік 2 доляри.

Адреся Редакції і Адміністрації:

NARID, Warszawa, Długa 50 m. 47. — P. K. O. ч. 88-18.

ПРОДАЄТЬСЯ В КНИГАРНЯХ І КІОСКАХ

Жадайте оказового числа!

ЦІНА ПРИМІРНИКА 15 ГР.

ЧИТАЙТЕ! ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

Одинокий український, незалежний часопис на ВОЛИНІ

„УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА“

орган української національної думки.

Виходить раз на тиждень в неділю

Передплата в краю:

на 1 місяць 1 зол., чвертьрічно 3 зол., на півроку 5·50 зол., на рік 10 зол., за границею на рік 2 амер. доляри або їх вартість в иншій валюті.

Оголошення по умові.

Адреса Редакції й адміністрації:

Луцьк на Волині, Алеї Б. Хороброго, 70.

РОБІТНЯ ЖІНОЧИХ І ДІТОЧИХ СУКОНЬ

С. МОНЦІБОВИЧЕВОЇ ПРИЙМАЄ **ДО НАУКИ ШИТТЯ І КРОЮ**

ЛЬВІВ, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО Ч. 15.

МОЛОДЕ ЖИТТЯ

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАСОПИС УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ.

Присвячений усім ділянкам пластового життя; поміщує статті з обсягу таборування, туристики, спорту, — белетристичні твори молодих Пластунів, — вісти з життя українських Пластунів в краю, за границею та Пластунів инших народів.

Річна передплата в краю 3·50 зл.
„ „ за границею 0·50 ам. доляра.

Адреса Редакції: Львів, Домініканська 11.
Адреса Адміністрації: Львів, Руська 3. III.

На бажання висилається оказові числа!

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК III. **ЛЬВІВ, ЧЕРВЕНЬ 1927.** **Ч. 6.**

І. ҐУРҐУЛІВНА

НАРОДНІ ВИШИВКИ

В марті 1926 р. перейшла на власність Національного Музею у Львові збірка вишивок пп. Ольги й Іляріона Бачинських.

Збірка ця має 1003 зразків народних вишивок із 31 галицьких повітових округів. Найбільше взорів є з Покуття, та з повітів бучацького, станиславівського і сокальського; з инших околиць як Тернопільщина, Золочівщина, Городеччина маємо тільки по кілька зразків, а з деяких повітів, як з перемиського, равського й инших лише по одному взірцеві.

Взори зібрані у Гмінді, де з ініціятиви п. Ольги Бачинської вишивали їх воєнні виселенки на виставу виселенців у Відні, яка відбулася з кінцем 1915 р.

Збірки вишивок розпочала п. Бачинська з кінцем 1914 р. і на прикінці 1915 р. урядила виставку з 400 шиток. Після виставки продовжила збирання вишивок аж до початку 1918 р.

Із записок пп. Бачинських довідуємося, що шитки ці є оригінальні. Виконали їх 300 сільських шевкинь. Вони самі укладали взори, добирали техніку і краски. Шевкиня Параска Роговик у листі до п. Ольги Бачинської з 6. II. 1918 р. прямо говорить про це: „мине ніхто і єдної роботи нивчив, лиш я зі свої голови то всьо відумала"...

Щоби дібрати питомі зразки для даного села чи округа, вимагалося від шевкинь шити взірці давні, вживані в селі „з діда-прадіда".

Пп. Бачинські у своїх записках подають багато матеріялу про техніку вишивання й оригінальні назви способів шиття.

Ольга і Іллрій Бачинські зі Стрия.

На основі цих записів складена ця стаття.

ОРНАМЕНТ.

Коли розглядаємо вишивку, мусимо звернути увагу на її орнамент, техніку й барви, які зливаються в одно, щоби створити гармонійну цілість. Зміст орнаменту та його уложення у великій мірі залежить від техніки а його виразистість від вдатного дібрання красок.

Основним і найбільше поширеним орнаментом у наших вишивках є орнамент геометричний. Він складається із прямих і кривих ліній та замкнених геометричних фіґур. Довгі, прямі лінії обрамовують взір, коротких прямих вживається до виповнювання взору. Із кривих, дуже вживаною є лінія зигзакувата, т. зв. кривулька. Вона пробігає деколи через середину взору і творить його основний мотив, або викінчує взір рівнобіжно з двох сторін. На перший плян виступають ромби та трикутники, з яких уложений головний мотив більшої частини взорів.

І так пряма й ломана лінія, трикутник і ромб, це основні елементи, з яких укладається взір. Іх уложення дуже ріжнородне й багате. Елементи рисунку укладаються вертикально (над собою) і поземо, прямолінійно побіч себе, що є частіше.

По більшій части уложення геометричного взору це прямолінійно йдучі по собі шести або восьмираменні звізди і ромби, окремі або уложені з двох ло *заковатих ліній, а межи ними зарисовані трикутни... и. Часом ромби укладаються зигзакувато над со... у два і три ряди і виповнюють середину взору.

Коли взір зарисований головними контурами, виповнюють його ріжними малими, прямими чертками та кривими лініями: ріжкатими закрутами, гачками, лінією вигнутою у лежачу, неповну вісімку. Дуже часте є хрестове виповнення ромбових звізд, через середину ромба рисують дві перекутні або дві скісні лінії, що перетинаються і вони ділять ромб на чотири малі трикутники або ромбики — кожна частина є виповнена звіздкою, гачиком або хрестиком. Дуже часті є хрести межи ромбами, коли ромби стоять у певному віддаленні від себе. Якраз це ріжнородне виповнення взорів творить багатство мотивів. Незначне пересунення, вглублення чи увипуклення лінії, поминення якоїсь дрібної чертки рішає вже про оригінальність взору і ріжнить його від инших, близьких йому в основі своїм характером, укладом.

Те багатство варіянтів геометричного взору залежить від свобідної уяви шевкині. Взори шиє вона з памяти із власного помислу. Основний уклад мотиву бере готовий той, що традицийно заховався і вживається в її селі. Та виповнення у подробицях залежить вже від оригінальної уяви швалі*); вона тут комбінує самостійно. Часто переносить взори з иншого села чи округа. Вона й нарочно стежить за вишивками в церкві, на ярмарках, у сусідних селах, щоби засвоїти собі, а опісля відшити з памяти новий взір. Таким чином один орнамент переноситься з місця на місце, та всюди виступає дещо інакше, бо шевкиня або нарочно зміняє його, або несвідомо, коли не зовсім вірно відтворює його з памяти. І так майже всюди стрічаємо орнаменти питомі для даного округу чи місцевости: одні, що переховалися традицийно, инші засвоєні чи переняті з другої околиці.

Майже у всіх взорах геометричних можна виділити три головні частини орнаменту. Найважніша з них це середна, що складається з **качала** й **покрайників**. **Качало**, це головний мотив, уложений зі звізд або ромбів багато виповнених. **Покрайники**, це поля поза качалом аж до ланцюгів. Покрайники заповнені деколи скісними лініями, зигзаком, деколи зовсім не зарисовані. **Ланцюгами** звуться довгі, прямі лінії, що йдуть рівнобіжно по обох сторонах взору (здолу і згори) та творять наче рамці для основного мотиву, відділяючи його від вершків, третої частини взору. Ланцюги бувають з кожної сторони по одному, по два, а навіть більше. Коли їх більше, тоді називаються шнурами. Деколи ланцюг творить підставу для взору, тоді біжить тільки з одної сторони взору, часом обрамовує уставку з трьох сторін. **Вершки** або рязки йдуть звичайно по двох сторонах але деколи бувають взори тільки з одної сторони закінчені вершком або й без викінчення.

Рязки, це звичайно уложені побіч себе трикутні площинки, обведені зигзакуватою лінією. Вони укладаються зубато понад взором. Часто їх мотив перенятий із основного, середного взору, деколи вершки мають окремі мотиви, нічим не звязані з головним, часто це тільки скромне зазубковання. (Рис. 1.: 1 - качало; 2, 2, - покрайники; 3, 3,- ланцюг, 4, 4,- рязки).

Шевкині — виселенки з городенського й товмацького повіту — в бараку у Гмінді.

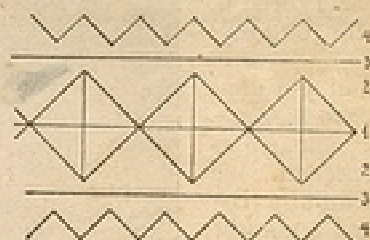

Рис. 1.

Геометричний орнамент є скрізь але в ріжних округах він виступає неоднаково. На Гуцульщині є він майже виключним і ту розвивається у дуже багаті форми. Характеристичні є гачкуваті й рогаті закрути, що викінчують ромби качала та рязки; також характеристичним є хрестове виповнення ромбів.

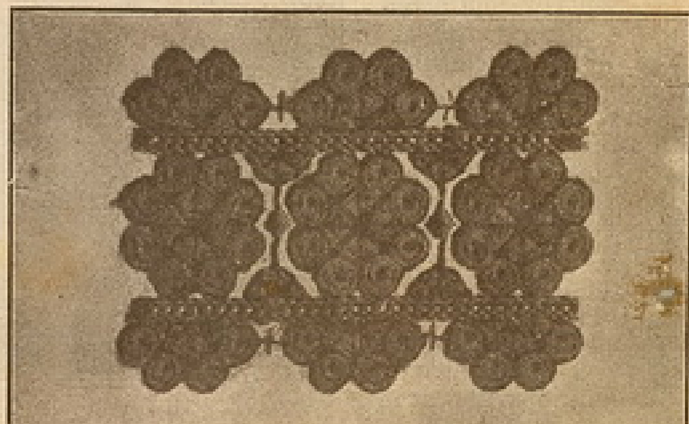

Рис. 2.

*) Назва гуцульська.

(Шухевич Гуцульщина т. II.; Матеріяли до українсько-руської етнології т. IV. ст. 160 і).

До дуже великих розмірів доходять геометричні взори Бучаччини. Основним уложенням взору вони подібні до гуцульських. Крім взорів, уложених з трикутників і ромбів, характеристичні для Бучаччини є мотиви уложені з колісцят. Вони інтересні цим, що

Параска Роговик, з села Долина п. Товмач, одинока шевкиня-спеціялістка в переміточному шитті.

впроваджують в орнамент колову лінію. (Рисунок 2). Круглі звізди є уложені з девяти колісцят, вісім в обводі а один по середині. Звізди ці у певному віддаленні є уставлені прямолінійно по одній або по дві безпосередню над собою а лучаться звичайно скісними хрестами. Викінченням взору є звичайно півзвізда з колісцят. Для Городенщи... й околиць Заставної дуже характеристичним є ...смове уложення взору. Цілий взір виглядає якби зложений із кількох, деколи навіть відмінних орнаментом частин. Уклад такого взору це по найбільшій части 3 до 5 а навіть 7 пасем поперечних, з котрих звичайно середний — основний є найширший, побіч нього з обох сторін в однаковому числі є вужчі, побічні пасма, які творять окремі для себе мотиви, або мають рисунок основного взору. Деколи побічні пасма находяться тільки над основним мотивом. В товмацьких взорах також оригінально комбінуються елементи геометричного й рослинного орнаменту: ра-

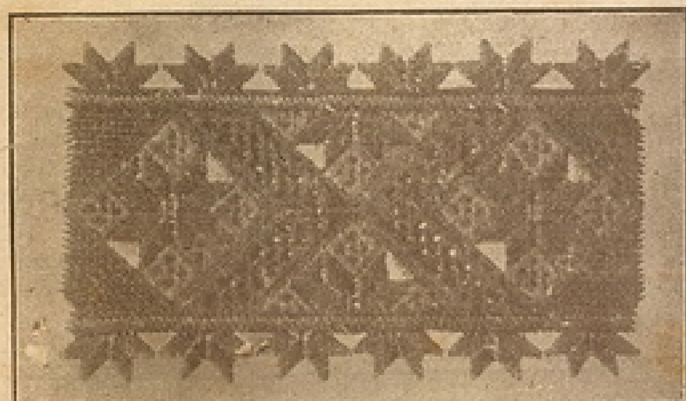

Рис. 3.

мена хреста, що виповнює ромби, викінчені трикутником, часто ромби уложені з двадцяти зубчиків, наче квітових листків, — геометричні взори, деколи викінчені чотиролистними квітками (Рис. 3). Ту стрічаемо пасмове уложення геометричного й ростинного орнаменту.

(Продовження буде)

В. Ю. КИСІЛЕВСЬКИЙ.

ОРХІДЕЇ

Десь мусить бути перехід через ріку! Вода від дощів підійшла, шумить далеко в глибині, в морю зелені, розкішної, буйної.

Кінь поволі ступає в діл по стрімкому склоні берегу. Це канадийські „джонглі"! Папороть сягає коневи до голови. Дивні кущі, дуби, ясені, липи, відмінні зівсім від европейських, з листками великими як в лопуха творять непроходиму гущу. Між тою зеленню всіх відмінків — яркі квіти.Червоні як граньлелії, краскою до них подібні „щіточки", характеристичні квіти Манітоби. Розцвітають нагло, з'являються не знати коли і вкривають ярко-червоним килимом буйні травники.

Не буде переходу! Вода з легко червонавою закраскою шумить, гуде, вється довкола мальовничих півостровів. Їх буйна ростинність аж переливається в плесо неспокійної води.

Коня зносить! Немає ради — треба вертати назад. Прийдеться втратити пікник! Шкода, бо в Ґрін-Рейнюж аж три „тіми" в „бейз-бол" буде грати!... Сам переїхавби „колискою" на другий беріг, але з конем...

Завернув берегом долі рікою.

Ще більше квітів, наче в якому штучному городі... Великі жовті ґайлярдії з чорного серединкою; зеленкувато-білого коліру квіт, що аж пянить своїм сильним запахом, пишається на високому бадиллю з листями подібними до фікуса, тільки з молочком в середині.

Видолинка.

Майже темно в споду, під непроглядним бальдахимом листя. Малі плеса темної, наче хрусталь прозорої води, на них маєстатично, непорушимо пишаються широкі листки водних ростин. Вже цвітуть... висаюють з води, сніжно білі квіти виглядають наче один звинений листок.

Спираєте віддих... Ви на краю зачарованої країни!

Кінь обережно ступає по непевній землі, задержується на скраю розкішної, соняшної поляни...

Темна зелень — в ній розсіяні наче дорогі жемчуги... орхідеї! Перший раз в життю своєму стрінув я таку красу... Скільки їх є! Ціла поляна пестриться від них...

Сплигнув з коня. Треба дуже обережно ступати, бо під ногами, в буйній зелені сховані глибокі „нюри" з водою. На перегнилих пнях дерев розрослося це буйне життя, квіти королівської краси — орхідеї.

Чотири білі листочки наче з оксамиту, вкривають характеристичний „збаночок", що переходить з білого в рожеве, в темний фіолет... Запах ніжний, наче найкраща французька парфума.

Або другі, жовті „збаночки" з темно-пурпуровими листочками...

Чому я їх не стрічав досі? Ніхто про них не знає? Мушу взяти хоч один-два кущики та засадити на фармі, коло хати. Може приймуться? Вибрав найбільш підхожі, та з землею забрав на коня.

Обережно вибрався на верх берега і лісом почав працювати до доріжки.

Москіти тнуть наче шпильками. Міліони їх! Треба безустанно відганяти, бити, бо в одній мінуті, здається, на смерть заїдять.

Врешті є дорога! Пустився чвалом, щоби втекти від комашні.

Наче з під землі виринула „боґа" Мекмилена.

„Галльо-у" привитав мене і спостеріг, що везу квіти з землею. Splendid idea, you are going to make a big business*) докинув минаючи.

*) Знаменита думка, ти зробиш добрий інтерес.

ОЛЕНА ФЕДАК-ШЕПАРОВИЧ.

УКРАЇНСЬКА ЗАХОРОНКА У ЛЬВОВІ

(З нагоди 25-літного ювилею).

Ідею основання українських захоронок по містах і селахГаличини піднесла вперше Наталія Кобринська на жіночому вічу в Стрию 1891 р. Ідею цю перевело в життя українське жіноцтво, згуртоване у Львові в „Клюбі Русинок", закладаючи в 1900 р. статутове товариство „Українська Захоронка". Формальні й технічні труднощі дозволили щойно два роки пізніше (весною 1902 р.) відкрити першу захоронку на Городецькому передмісті при вул. Тереси. В травні ц. р. обходило товариство „Українська Захоронка" у Львові 25-літні роковини своєї діяльности. Чверть століття тихої, а послідовної праці має за собою ця установа, якої ціллю є опіка і виховання дітей в передшкільному віці та охорона перед винародовленням і деморалізацією вулиці. Українська Захоронка у Львові дає дітям працюючих родичів цілоденний захист, харч, розривку й підготівку до шкільної науки. Кожний, кому лежить на серці добро нашого народу, розуміє, яке велике значіння мають захоронки, як підвалини національного виховання, з окрема у великих містах, де на кожному кроці грозить нашій дітворі небезпека винародовлення.

Захоронка на Левандівці.

Відзнака товариства „Українська Захоронка" проєкту О. Кульчицької.

Під теперішню хвилю має т-во „Українська Захоронка" у Львові на своюму удержанні 8 захоронок, а саме: в середмісті, Руська 3; на площі св. Юра 5; при вул. Городецькій 95; на Жовківській 62; на Личакові 84; при вул. Софії 25; на Левандівці і на Клепарові. З днем 1 червня 1927 р. буде відкрита девята захоронка на Знесінню.

На протязі цих 25 літ переживало т-во „Українська Захоронка", як кожна наша установа, відрадні і менш відрадні хвилі. З великим признанням треба ствердити, що найбільше інтензивну діяльність розвинуло т-во в часах повоєнних в 1918—1922 р., цебто тоді, коли инші наші установи майже завмерли, а дітвора в передшкільному віці найбільше потребувала моральної опіки й матеріяльної допомоги.

В 1920 р. існувало у Львові 10 Захоронок; крім вижче вичислених була ще захоронка на Баторівці і на Замарстинові. Т-во було приневолене ці дві захоронки звинути ізза невідрадних матеріяльних умов.

Управа Захоронки була майже весь час в руках визначних жінок — громадянок. Першою головою була Марія Грушевська, опісля черед кілька літ Валерія Коцовська, відтак Олімпія Лучаківська. В 1909—1912 рр. головувала покійна Сибілля Рудницька. Її невтомній праці й посвяті завдячує т-во свій найкращий розвиток, з окрема придбання фондів на купно власної реальности при вул. Жовківській.

Дальше були головами т-ва: Софія Олесницька, Евгенія Гриньовська, о. пралат Куницький, др. Ілярій Чапельський.

В 1923 р. обрано головою Олену Гординську, яка до сьогодня займає це важке й відвічальне становище.

Товариство удержує всі захоронки виключно з власних фондів. Тільки оплату учительок взяло на себе від трьох літ т-во „Рідна Школа", яке також має педагогічний нагляд над захоронками.

Удержання одної захоронки, ц. є харч для дітвори (дворазовий), помешкання і служниця, виносить пересічно 200 зол. місячно. Товариство мусить кожного місяця зібрати біля 2000 зол. На дохід складаються членські вкладки і допомоги деяких одиниць та наших установ. Кромі реальности при вул. Жовківській має „Українська Захоронка" дім на Левандівці, який удалося купити завдяки допомозі тов. „Дністер".

Ювилей відсвятковано дня 8 травня ц. р. З нагоди цього свята влаштовано грошеву збірку, концерт захоронкової дітвори і дискусійний поранок, на якому Константина Малицька виголосила реферат в справі сфедерования і підчинення усіх захоронок в краю головному товариству у Львові. В часі дискусійного поранку прислали або виголосили привіти представники усіх наших культурно-освітних установ. З нагоди ювилею вийшла також незвичайно інтересна летючка зі статтями Константини Малицької, Софії Русової і Софії Олеськів-Федорчакової.

Найкращою подякою й найкращим признанням для усіх цих, що на протязі 25 літ працювали в т-ві „Українська Захоронка", нехай буде свідомість, що вони поклали підвалини під національне виховання нашої молоді та, що сотки цеї дітвори, яка виховалась у захоронках, виросла та виростає на чесних і свідомих громадян.

Товариству „Українська Захоронка" бажаємо дальших успіхів в праці для добра наших дітей і нашого майбутнього.

ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

Ювилейний концерт дітвори українських захоронок у Львові відбувся дня 8 травня ц. р. Саля Т-ва ім. Лисенка була переповнена численно зібраною публикою, що прийшла подивитись на продукції тих найменших.

А вони випали прекрасно. Дзвінкі, дитячі голоси зливалися в хорових точках у пісню радости а весняного щастя. Руханкові вправи тих дітей давали глядачам правдиву насолоду. Певність себе маленьких провідниць і провідників, повне здисциплінования всіх вправляючих, прямо зворушували. Деякі забави, як „Ягілка“, „Танець метеликів“ і діялог „Розмова двох матерей“ — остали в памяти як незатерте враження цього вечера.

Діти захоронки при пл. св. Юра.

Деклямації, на жаль, не були добре підібрані. Для тих дрібних дітей краще підбирати вірші веселі, радісні, бадьорі, бо вони більш підходячі до їх віку ніж всякі обітниці, присяги, що в устах 3 — 6 літньої дитини звучать дуже неприродно. Також сльози, біль, смерть не надаються для діточих, усміхнених уст.

Вірш „Матірні сльози“ віддеклямувала одна дівчинка прямо по мистецьки. Глибоке враження зробила дівчинка, що мала деклямувати „Великдень на стрілецькій могилі“. Вона вийшла, щиро засоромилась і мовчала, наче не хотіла псувати настрою діточих забав трагичними картинами. *(м)*

ГЕНРИХ ПЕСТАЛЬОЦЦІ

Зложились так обставини, що 25-ліття існування Української Захоронки припадає в 100 літні роковини смерти великого педагога й великої людини — Генриха Пестальоцціго. Цілий культурний світ згадував память цього незабутнього приятеля дітей ще в лютім ц. р. — ми згадаємо його тепер з нагоди ювилею наших захоронок, які також продовжують його ідею.

А ідеєю його була праця над культурним підйомом й кращим вихованням дітей сільської і міської бідноти.

Генрих Пестальоцці, син лікаря (ур. 1746 в Ціріху) покидає нудні теологичні а відтак правничі студії, а йде на науку до господаря, щоби навчитися сільського господарства, осісти на селі між народом і там свобідно працювати. Оженився з дочкою купця і за її віно купив маєток Neuhof, де хотів господарити. Але господарство йому не виплатилося, він стратив майже все крім хати й кусника поля.

Тому постановив в инший спосіб працювати для добра людей. Урядив зі свого дому захист для дітей вулиці, для жебраків — та виховував їх на людей, нарівні зі своїм сином. Учив їх працювати і любити працю, учив їх помагати собі взаїмно і бути людьми. Але через свою непрактичність і надмірну доброту стратив і це. Мусів все попродати. Осталася йому тільки хата і в ній жив він майже в нужді, тільки час від часу заробляючи літературною працею. В цій добі повстали його найважніші літературні твори, як „Лінгарт і Гертруда“ і „Закон та вбивства дітей“. В тому послідному творі перший раз впімнувся о долю нешлюбних дітей та невінчаних матерей.

Від 1798. зачинається знова його практична педагогічна діяльність. Спершу працює як провідник захисту для сиріт в Станцу, відтак як учитель в Бурґдорфі та в господарській школі в Münchenbuchsee, а вкінці як управитель школи в Yverdun'і. Та школа стала славною на весь світ так, що приїзджали там ученики майже з цілої Західної Европи.

В Yverdun'і заложив також школу для доростаючих дівчат та захист для бідних дітей. Заложив ще захист в Clindy та дочекався великих успіхів зі своєї праці.

Але школа в Yverdun'і існувала тільки 20 літ знову таки з причини його непрактичности.

При кінці життя жив самотний, без признання в домі свого внука в Neuhof'і а вмер в Бруґґу 17 лютого 1827.

Але його ідея жиє і росте серед всіх народів землі. *(м*

ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Філія тов. „Опіки над дітьми та молоддю“ — устроює цего місяця, подібно, як кожного року „Тиждень української дитини“. В днях між 29 травня та 5 червнем відбудеться реферат др. Барвінського, збірка на фонд цего т-ва, концерт учеників і учениць „Рідної школи“ дві вистави та фестин на площі „Сокола Батька“.

ОСИПА З-КА.

НАШЕ ЧЕРГОВЕ ЗАВДАННЯ

Кожний нарід дбає про чистоту своєї мови, очищує її від усіх чужих слів та витворює нові слова — свої. Так роблять Німці, очищуючи свою мову від слів французьких, Чехи викидають зі своєї мови слова німецькі, латинські й инші. І у нас працюють над виробленням мови, але тільки одиниці, загал послугується жарґоном утвореним з українських, польських і німецьких слів.

Тому мусимо всі щиро працювати, щоби витворити культурну єдність нашого народу. Першим завданням нашим хай буде праця над вивченням мови. Ми повинні на кожному кроці старатися говорити гарно, послугуватися тільки своїми словами, не калічити мови, не латати її чужими зворотами.

Ми, жінки, що уважаємо себе душею родини, що виховуємо і вчимо говорити своїх дітей, ми в першу чергу маємо дбати про чистоту мови. Старанно оминаймо чужих слів в щоденній бесіді та в розмовах про господарство, кухню, моди, мистецтво, літературу, науку. Коли наші діти, наші гості, наші знайомі завважають цю нашу дбайливість про мову, то вони зачнуть наслідувати нас, бо не схочуть остати позаду. І таким незначним засобом ми виконаємо велику народну роботу.

В нашому щоденному словнику дуже слабо заступлена термінологія господарська (шиття, варення і т. нн.). Хтож має виробити її, як не ми, жінки? Ми мусимо зібрати народні назви. Де нема народних, придумати таку, щоб відповідала духові нашої мови. Як замість аероплян придумали гарне слово літак, то можна придумати відповідні слова на карменадель, друшляк, хохля і т. д. Але і між народом знайдемо відповідні назви.

Жінки, які живуть на селі, учительки, попаді, мають нагоду прислухуватися, як нарід говорить. Вони повинні ловити кожне своєрідне слово та записувати його. Цікавіші слова присилати до редакції „Нової Хати“ з заміткою, з якої околиці походить дане слово, або хто його утворив. Редакція помістить ці слова в окремім відділі, під назвою „Наш господарський словарець“. Скористаємо з того також це, що спільна праця обєднає нас в одну велику громаду. Ця стаття є не тільки закликом до нашого жіноцтва, але і початком задуманої праці.

Словарець:

Вареха, варешка — хохля
Вареники — пироги
Галушки (різані, рвані) — клюски
Завиванець — струдель
Колач — булка
Кружок — блят при тортівниці
Крупки пшеничні — ґрисік
Мачанка — сос
Мука крупкова — ґрисікова мука
Накипляк — будинь, пуддінг
Паланички — пляцочки (смажені, печені)
Паланиці — пляцки з бараболі,
Пиріг — печений пляцок зі сиром, яблуками і ин.
Печенина — біфштик
Різанці — макаран
Січеники — шницлі
Смаженики — котлети
Цідило — друшляк
Чарка — склянка
Чарочка — келішок
Юшка — зупа.

Редакція „Нової Хати“ одержала ще другу статтю на цю тему, що є доказом актуальности справи. Маємо надію, що читачки заінтересуються живо цею справою і доповнять цей початок новими словами та своїми увагами.

МАРІЯ ЛЮСІ

БЕЗ СЕРЦЯ

„Жінки — це дивні сотворіння“ говорив Макс і ломив нервово восьмий сірник до ониксової попельнички.

— Що такого сталося, Максе? — запитала співчуваючо Соня.

— Ах, нічо — я злосний.

— Може — це через Таісу?

Соня, в противенстві до минулих вже часів, коли відносини між нею а Максом були більш сердечні, була втаємничена тепер в його любовні історії.

— Так. Вона є людиною без серця.

— Таіса? Таіса без серця?

— Так!

— Я не можу повірити в це. Таіса є незвичайно добродушна й обожає тебе, Максе.

— Як довго ти не бачилась з нею, Соня?

— Від... а так, це вже досить давно.

Я саме вернула зі села. Лиши-ж цю нещасну попельничку, Максе!

І вона взяла йому з рук цю гарну дрібничку.

— Так, а міжтим багато дечого змінилося, Соня!

— Змінилося? Чи врешті — решт ви може зірвали зі собою?

— Так, відповів Макс гробовим голосом.

— О!!! — Таіса тебе покинула? Це в кожному разі негарно з її сторони!

— Таіса мене покинула? Що тобі приходить до голови? Хто таке каже? Смішно!

— Ну... то я не розумію...

— Я її покинув!

— Ти? чому?

— Гм... правду кажучи, вона була за сентиментальна. Я просто не міг цего вже більш знести. Щодня мусів я її кликати до телефону, бо вона конче мусіла чути мій голос! Колиж я цего не міг зробити з якоїсь непредвидженої причини то світ валився. Вона зараз уявляла собі, що я вмираю, прибігала до мене до хати з цвітами, з аспіриною, з водою до полокання горла, з компотом...

— Це-ж дуже гарно з її сторони, Максе!

— Не перивай мені, Соня! Ти не знаєш, який невичерпаний, винахідчивий талант, мала ця жінка на це, щоб мені ділати на нерви! Уяви собі, її педантерію! Вона йшла кожної середи до парні, кожного четверга до кіна, кожної суботи до театру і за жадну ціну вона-б не завела в цьому порядкові найменшої зміни! Памятні дати любила вона до манії! Одного холодного дня, коли дощ лив струмочками, переконувала мене, щоб піти на прохід на одну леваду, бо там якраз перед 23 днями, — це комічно! — я поцілував її перший раз. А 19 серпня змушувала мене піти з нею гуляти, до задушливого, підземного бару; чорт його знає, що ми там перед двома місяцями перший раз робили! Колиж я виїхав, мусів правильно писати, розуміється про любов! Загалом, вона все мусіла чути про любов! Як довго можуть жінки це слухати, Соню?

— Поки не оглухнуть.

— А йди! — ви всі однакові! Одним словом, я мав цего досить, аж за багато, прийшов час, щоби остаточно зірвати з Танею.

— А до цего, вже була инша на приміті, Максе?

— Звідки знаєш—?

— Була инша?

— Була.

— Отже бачиш!

— Я запросив Таісу до кофейні, через неувагу якраз до цеї, де ми перший раз стрінулися!

— Це неприємно!

— Ну і там сказав я їй кілька чемних слів.

Ріжні вісти

Виставка вишивок збірки О. і І. Бачинських в Національному Музею у Львові. В неділю дня 15. травня ц. р. відкрито й передано до прилюдного вжитку виставку вишивок збірки Ольги і Іляріона Бачинських зі Стрия, що обіймає 1000 зразків народного мистецтва, з 31 повітів Галицької України.

Свято відкрив промовою від імени Управи Національного Музею дир. І. Свєнціцький в приявi президента Кураторії Нац. Музею В. Децикевича, п. Ольги Бачинської зі Стрия, і зібраних на святочне відкриття гостей, переважно жінок.

П. Ольга й Ілярій Бачинські в часі воєнного лихоліття, в роках 1915—18. перебували в таборі українських виселенців в Ґмінді (Долішна Австрія), в якому були зібрані наші люде трохи не зі всіх повітів Східної Галичини.

Оцей склад обставин використали пп. Бачинські, і перевели збірку народних вишивок між жінками, які примусово виселені з рідних сторін, тужили за поворотом на рідну землю.

Праця така була для них розрадою в цих тяжких часах, а дрібний зарібок підмогою в їх матеріяльних скрутних відносинах.

Збірка цих вишивок передана в р. 1926. п. Ольгою Бачинською, по смерти її мужа бл. п. Іляріона на власність Національного Музею, є неоціненим скарбом і джерелом для студій народної творчости. Поставлена Музеєм до диспозиції всего громадянства, дає нагоду й спромогу познайомитися кожному з багатством і ріжнородністю народних мотивів у вишивках, з їх технікою, добором красок і примінениям, як прикрасу до одягу й домашної обстановки.

Виставка розміщена в трох кімнатах Музею.

Поодинокі зразки вишивок уложені на таблицях під склом, — по повітам. Крім цих зразків вишивок, є ще на виставці дві шафи з ріжними ручними роботами, як народні сорочки, рушники, серветки, обруси, настільники і т. п., до яких примінено отсі народні вишивки, і які можуть служити як зразки прикладного мистецтва.

Фотографічні знимки вишивальниць з табору в Ґмінді доповнюють симпатичну виставку.

Окремо до кожної вишивки є зібрані записки, з якого вона села, дальше назва вишивки, стібу, яким вона виконана, поодиноких частей мотиву і т. п.

Упорядкування збірки доручила Управа Нац. Музею п. І. Ґурґулівній, яка простудіювала весь зібраний п. Бачинськими матеріял, вивчила практично всі способи виконання вишивок і виготовила працю, яку Н. Х. почала містити з нинішним числом в свойому журналі.

Дир. Свєнціцький, кінчаючи свою промову, зложив подяку Вп. Пані О. Бачинській за щедрий дар для Національного Музею, — з окрема виявив пошану й признання для неприсутних або деяких вже й неживих артисток — вишивальниць, котрі своєю працею дали українському громадянству змогу пізнати і оцінити велич і красу народного мистецтва.

Виставка треватиме через один місяць, т. є до 15. червня.

Довірочна повітова нарада жінок в організаційних справах, відбулася у Львові в неділю 22. травня ц. р. в салі Бесіди о год. 11-ій перед полуднем.

Зібрані понад 70 жінок, представниць повіту свідчать про велике заінтересування організацією жіноцтва, з окрема справою громадських виборів, до яких наші жінки йдуть у перше.

— Чемних слів?!

— Найбільше чемних, які можна сказати жінці, яку покидаємо. Що я не є гідний її любови!

— Знаю це!

— Ніколи не був гідний її любови. Що я надто її ціню, щоб забруджувати її опінію таємною знайомістю —

— Мусіла і я вже колись таке чути.

— Що не хочу більше в її життя вносити неспокою і так далі. Як бачиш самі чемні скова.

— А вона?

— Боже! — вона сиділа наче — наче з хреста знята. Бліда й непорушна. Сльози станули їй в очах. Уста дрожали, а вона не могла промовити ані слова. Тільки руку витягнула до мене, з сумним, безрадним рухом, бо вона чула, що вже нічого не зможе осягнути. У мене цего нема. Розумієш, Соня?

— Очевидно, Максе!

— А відтак, я ще їй сказав, що я залюблений в кого иншого, та що я їй ніколи нічого не прирікав. Я все є за тим, щоби справу ставити ясно. Чи не маю рації, мій друже?

— Очевидно! Але чому ти лихий на Таїсу? Робила вона тобі які прикрости? Труднощі?

— Правду сказати, ні.

— Не лишила вона тебе в спокою? Телефонувала до тебе? Писала розпучливі листи? Грозила самогубством?

— Вона не з тих, що відбирають собі життя! Вона, людина без серця!

— Алеж виясни мені вкінці —

— Вчера, стрінув я Таїсу з далека на вулиці. Я хотів завернути в бічну вуличку, очевидно тільки тому, щоби не робити їй прикрости моїм видом. Нараз чую за мною її спішні кроки. Я йду скорше й скорше бо ненавиджу — нічо не є мені більш противне як сцени! Це моя слабість!

— На яку терплять всі мужчини, любий Максе!

— Але вона далі йде за мною. Мені було вже дуже неприємно, бо вона мусіла зміркувати, що я втікаю перед нею! Мені вже причувалися слова про вітріоль, револьверовий атентат — ну і звідки я до цего приходжу? Вона не дає за виграну, біжить, біжить, врешті хапає мене за полу плаща!

— Ну, і що тоді?

— Максе! — ледве вимовила — Максе!... це... це вже... три тижні минуло, як ми... в останнє... бачилися... тоді в кофейні? І міжтим все ще не стає їй віддиху.

— Бідна дівчина — думаю собі, яка вона знервована! І що, до чорта, вона знову хоче з її манією до дат? Може хоче урядити жалібне свято? Мені стало її направду жаль.

— Так, люба Таїсо — кажу цілком мягким тоном так, як говориться до недужого. — Так, моя дитино, це якраз три тижні тому.

— Як думаєш Соню, що вона відповіла?

— Дякую, Максе!

— В зденервованні я забула тоді дату, а я мушу правильно що три тижні підтяти собі волосся! Я затямила собі тільки, що тоді, по нашім прощанню в кофейні я ще скоро бігла до фризієра; вже було пізно так, що він мені майже перед самим носом замикав буду. — Ця людина без серця тоді ходила ще до фризієра.

— І це тебе так злостить, Максе? Ти-ж любиш иншу.

— Е, що там! Мене обурює ця недостача серця.

— Я думаю — сказала Соня — що не ми жінки, але ви, мужчини є дивні сотворіння. Або може і жінки і мужчини. Як ти думаєш, Максе?

З німецького перевела С.

Інформаційний реферат про стан організації жінок в повіті виголосила п. Соколовська.

Відтак розвинено дискусію, в якій делегатки з поодиноких сіл повіту і передмість Львова висказували свої бажання в ціли скріплення організацій.

Пояснення виборчого закону подала в приступній формі п. М. Донцова, на чім наради покінчено.

Ухвалено, щоб повітові наради в біжучих справах організаційних уладжувати бодай раз на квартал. По скінченні наради учасниці відвідали виставку вишивок в Національнім Музею.

Українське галицьке жіноцтво й вибори до громадських рад. В другій половині червня і першій липня ц. р. відбудуться на території Східної Галичини вибори до громадських рад; українське галицьке жіноцтво стане перший раз до виборчої урни. Голосувати мають право всі громадяне, які покінчили 21. рік життя — а бути вибираними ті, що покінчили 24. рік.

Тому, що наше жіноцтво в останніх роках виказало на загал не лише багато заінтересування громадськими справами, але також і багато праці, можна сподіватися, що й при громадських виборах, користуючися своїми громадянськими правами, возьме активну участь. Від участи українського жіноцтва у виборах залежатиме у великий мірі дальший економічний і культурний розвиток наших сіл і міст.

Літературні новини: Наша відома письменниця, авторка „Непоборних" п. Катря Гриневичева приготовляє до друку історичну повість з часів давної минувшини Галицької землі.

Накладом „Союзу Українок" вийде на днях інтересна брошурка п. Ніни Селезінкової „Наші діточі садки" — реферат, який прочитала авторка на цьогорічнім зїзді делегаток „Союзу Українок" у Львові.

Недавно померла в Празі, п. Ґабріеля Прайсова, визначна чеська письменниця ур. 1862 р. в Кутній Горі. Писала оповідання з життя Словаків на Мадярщині та Словінців в Каринтії. Замітні також її драми. Вона написала лібретто до опери Сметани п. з. „Її пасербиця". Послідна її драма „Весна в підзамчі" — здобула собі велику популярність на сценах пражських театрів.

Янічек Марія, німецька письменниця померла в Мюнхені в 68 р. житя. В українській літературі звернув на неї увагу Іван Франко, поміщуючи переклад її оповідання в ЛНВ за 1900 р.

Константин Бальмонт, визначний російський поет був недавно гостем у Львові, де відчитав реферат (по польськи) на тему: „Жінка в житті і мистецтві". Його реферат — це одна велика апотеоза жіноцтва, головно жінки-матері.

К. Бальмонт (ур. 1867 р.) це один з найбільших представників російського символізму. З під його пера вийшли тисячі строф, що чарують звучністю, яркістю красок та життерадістю.

Бальмонт замітний також як перекладчик старинних поем східних народів та поетів англійських, французьких, німецьких, італійських, чеських, польських і ин.

Цікаві є його літературно-критичні праці.

На українську мову перекладали його вірші Дмитро Загул і Г. Супруненко.

Зі спорту: Свято „Спартанки" в Перемишли. Дня 15 травня ц. р. відбулося свято жіночого спортового кружка „Спартанка" в Перемишлі в городі дівочого Інституту. Крім ріжних вправ відбулися інтересні змагання в кошиковому мячі між „Спартанкою" — а „Веселою Громадою".

Дня 29 травня відбулися у Львові на площі „Сокола Батька" змагання в кошиковому мячі між „Спартанкою" а „Скудом" о мандрівну нагороду „Союзу Українок".

Ювилейне число „Нової Хати". Наш журнал обходить цего місяця свій ювилей. Перше число „Нової Хати" появилося 1 червня 1925 р. Нинішне число є 25 черговим від початку існування „Нової Хати".

Що є тепер модне?

Головне це матеріял! Таким моттом повинна зачинатися тепер кожна стаття про моду.

Бо матеріял грає тепер більшу ролю в моді, як колись фасон тоалет.

Ґатунок матеріялу, і його взористість впливає на форму. І воно само собою розуміється, що грубий, взористий у великі крати вовняний матеріял, надається на широке, вигідне пальто до подорожі, дрібновзористий матеріял Shetlaud — на англійські костюми, Jersey і kasha на звичайні сукні, а мягкі шовки на драповані, прибрані шарфами візитові сукні. Притім взір на матерії впливає на стиль сукні, особливо, коли він удержаний в певному стилі: японському, перському, болгарському і т. п.

Теперішний сезон стоїть під знаком дрібоньких взорів, і проєкти рисівників кружать все довкола одної теми: на рівномірно одностайному тлі, ясному або темному, умістити ніжні, густо уложені фіґурки. Так повстають малі колісцята з крапками, переважно в двох красках, приміром на білому тлі чорні колісцята з червоними точками, або квітками, листочками, грибочками, малими галузочками, відтак крапки й знов крапки, рівномірно, або розкинені як konfetti, ріжного роду овалі; улюблені є вишні та ягоди. З далека вони теж виглядають як крапки, що й є характеристичним для нових узорів.

Чорні матеріяли все ще є дуже модні. Вправді в нас вони приняті, як матеріял на візитові тоалети, але на загал ця краска, як також темногранатова надається дуже добре на одяги до щоденного вжитку, на вулицю.

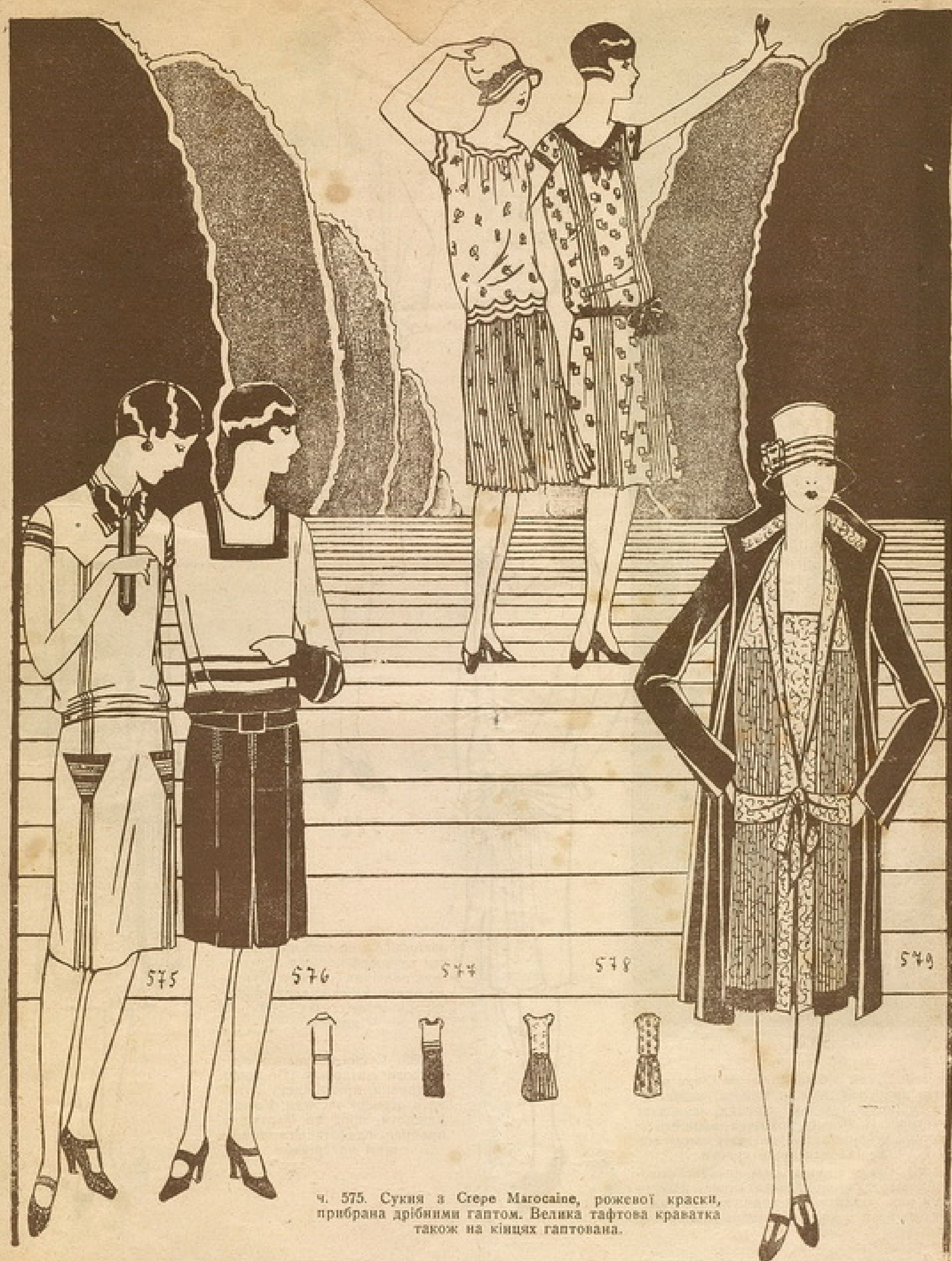
Найбільш улюбленою є тепер синя краска, а необмежену кількість її відтінів просто тяжко собі уявити. Голубий кольор не є до лиця, бо приблідже, тому більш подобається комплікований синій кольор, який впадає приміром в легко зеленкуватий відтінь.

Вже давно не носили стільки синіх капелюхів як тепер. Один час були модні білі, відтак попелятої і піскової краски, зимою прийшли чорні, а тепер маємо сині, і так в монотонію красок війшов свіжий, живий тон.

З великим трудом старалися диктатори моди ввести в літний сезон соломяні капелюхи; з трудом, який не тішиться бажаним успіхом. Бо виринули знову фільцові т. зв. штумпи, неуформовані фасони капелюхів, які цілими стиртами лежать у модисток в найріжнородніших красках, а соломяні капелюхи зникли як одноднівки. Лиш оригінальні Panama-капелюхи остали в ласках у пань, бо вони легкі як перо, і дуже приємні в ношенню підчас горячих, соняшних днів.

Ст. К.

ч. 575. Сукня з Crêpe Marocaine, рожевої краски, прибрана дрібними гаптом. Велика тафтова краватка також на кінцях гаптована.

ч. 576. Сукня з золотого шовку, прибрана поперечними пасками з шовку в відтінях золотого до бронзового. Спідничка і чотирокутна лямівка коло шиї з бронзового шовку.

ч. 577. Сукня з блідо-синього фуляру в темніші квітки, прибрана луковато уложеними плісками з синього фуляру, Спідничка дрібно плісована.

ч. 578. Суконка з легкої взористої матерії зі вставленими плісованими частями. Ковнір, маншетики та пасок із стяжки у відповідній красці.

ч. 579. Елегантний літний комплет. Багато плісована сукня (форма Redingote) з білої Crêpe de Chine в чорні взори, долиною лямована чорним.

До кожного моделю готовий крій.

ч. 580. Сукня з білої Crepe de Chine в зелені папороти, має на плечах, маншетах та спідничці вуленькі вшитки, які відтак розходяться. Ковнір, краватка, маншети та долина суконки прибрані тим самим матеріялом зеленої краски.

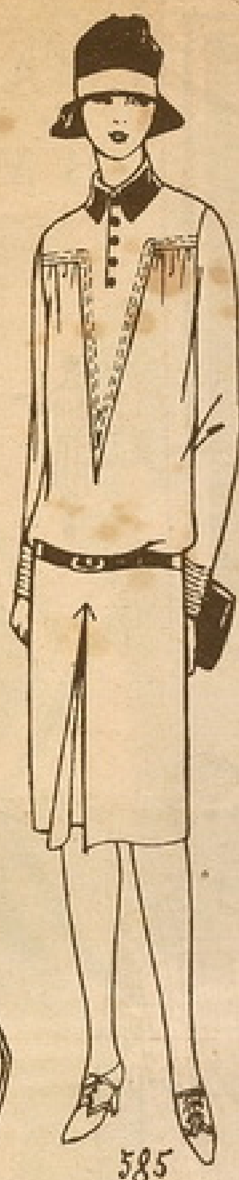
ч. 581. Сукня з шовку старорожевої краски, з переду морщена на вхрест. Широкий пояс зіпнятий на спряжку. На раменах вшитки й квітка у відповідній красці.

ч. 582. Сукня з ясної Crepe Marocaine з широкими рукавами та шарфою, яку придержує подвійна спряжка. Суконка прибрана вишивкою, а ковнірець з матеріялу темнішої краски.

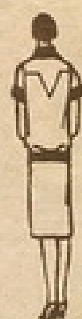
ч. 583. Сукня з тонкого ваoристого матеріялу. По боках спіднички приморщені луковато скроені частини. Ковнір, маншети, пояс та фартушки прибрані одностайним, темнішим матеріялом.

До кожного моде-

585

587

584

586

ч. 584. Сукня з взористого фуляру з інтересними рукавами. Спідничка має по боках вшитки, які отвираються в фалди. Широкий пояс зіпнений на боці спряжкою. Ковнір та маншети з одностайного матеріялу.

ч. 585. Практична суконка до щоденного вжитку з полотенця прибрана стебнівками. Ковнір з відмінного матеріялу, та шкіряний пасок доповнюють цілість. Модель надається рівнож до коротких рукавів.

ч. 586. Скромна але гарненька суконка з ясного фуляру. Одиноке прибрання моделю лежить в морщенню ріжнокольоровими нитками. Інтересний ковнірчик зі стяжки.

ч. 587. Елегантна сукня з шовкової коронки або взористого тонкого матеріялу. На раменах морщення. Спідничка зіпнена широким шовковим поясом

лю готовий крій.

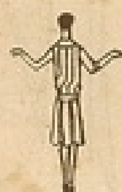
ВЗОРИСТІ МАТЕРІЯЛИ ДУЖЕ В МОДІ

592

591

588

589 590

ч. 588. Практична суконка з тонкого взористого матеріялу, має на раменах, рукавах, та в поясі дрібні вшитки, які розходяться. Прибрання спіднички, вирізу коло шиї, та пасок з темнішого матеріялу.

ч. 589. Сукня з взористої Crepe de Chine. Блюзка драпована широким поясом. Спідничка має по боках луковато скроєні плісовані частини. Інтересний ковнір та маншети є полученням одностайного, гладкого матеріялу з плісованим.

ч. 590. Сукня з взористого фуляру в двох відтінях синього. Перід сукні та рукави мають вузенькі вшитки. Прибрання з синього фуляру.

ч. 591. Сукня з взористого шовку. Блюзка має інтересні лямівки, які переходять в фалди на спідничці. Широкий пасок запинається подвійною спряжкою. Ковнір з відмінного матеріялу.

ч. 592. Елегантна суконка з взористої матерії. Спідна сукня, як також ковнір, маншети та пояс з одностайного матеріялу. Спідничка по боках фалдована. Ковнір та пояс зіпняті оригінальними спряжками.

До кожного моделю готовий крій.

ВЕРХНИЙ ОДЯГ НА ЛІТО

ч. 593. Костюм з матеріялу краски beige, багато прибраний стебнівками. Спідничка має з переду три фалди.

ч. 594. Костюм з kasha піскової краски, прибраний на ковніри, та рукавах шкіркою з ящірки. Спідничка має інтересні фалди, на переміну один широкий, один вузький.

ч. 595. Плащ з шовкового рипсу в блюзковій формі, і з раглановими рукавами. Ковнір та маншети прибрані плісами.

ч. 596. Легкий плащик з ясного матеріялу з вузьким шалевим, ковнірцем. Широкий пасок зіпнятий на велику спряжку.

ч. 597. Елегантний плащ з чорного шовку, простий в лініях, має лиш на ковнірі та рукавах інтересне прибрання з луковато витятого матеріялу.

ч. 598. Костюм з драпового матеріялу прибраний лямівками. Спідничка фалдована з переду, може бути зроблена з драпово матеріялу в бронзові крати.

ч. 599. Елегантний костюм з попеліни краски „Chamois" прибраний лямівками відповідної відтіни.

До кожного моделю готовий крій.

ч. 600. Плащ для хлопчика в раглановій формі.

ч. 601. Плащик для дівчинки з матеріялу kasha з оригінальним ковніром, якого один кінець перетягається через другий. На ковнірі, та маншетах стебнівки.

ч. 602. Практичне убранко до забави з рожевого полотенця, прибране білим.

ч. 603. Сукня для малої дівчинки з взористої матерії. Ковнірчик та маншетики білі, обшиті коронкою. До того практичні майточки, з тої самої матерії.

ч. 604. Убранко з синього рипсу. Споденки припняті ґузичками до блюзки. Ковнір та маншети білі.

ч. 605. Суконка з полотенця] прибрана вишивкою. Ковнірчик, маншетики і лямівки, зроблені з матеріялу в красці підходячій до вишивки.

ч. 606. Сукня для смотрика з Crepe Marocaine пастелево синьої краски. Спідничка ґрупами плісована. Пасок зі шкіри.

ч. 607. Практична суконка для смотрира з колірового полотенця, прибрана білим. Суконка скромна але елеґантна.

ч. 608. Плісована суконка з блідозеленого фуляру. Трикутна ґеска запинається з заду. В поясі стягається суконку на оксамітку.

До кожного моде-

ч. 609. Суконка з взористого матеріялу. Спідна сукня, ковнір та маншетики з білої матерії. Перед блюзки, ковнір, маншети та фальбани лямовані матеріялом в красці взору.

ч. 610. Суконка з білого полотенця прибрана стебнівками та лямівками у відмінній красці.

ч. 611. Суконочка прикрашена морщенням та стебнівками нитками в ріжній красці. До суконки відповідні майточки.

ч. 612. Убранко для хлопчика з лілійового полотенця з інтересним, з боку запинаним ковнірцем, лямування ковнірця, кишенки та маншетів з білого полотенця.

ч. 613. Суконка для дівчинки з раглиновими рукавами. Прибрання з темнішого матеріялу.

ч. 614. Практичне убранко для хлопчика з зеленого полотенця. Блюзка і прибрання з білої матерії.

ч. 615. Плащ з вовняної матерії з раглиновими рукавами. Ковнір і маншети виложені шкотським шовком.

ч. 616. Плащик для дівчинки з матеріялу краски. beige, прибраний пасками з плетених ремінців.

ч. 617. Суконка з Crepe de Chine блідорожевої краски. В поясі вшитки. Прибрання з шовкових рожечок.

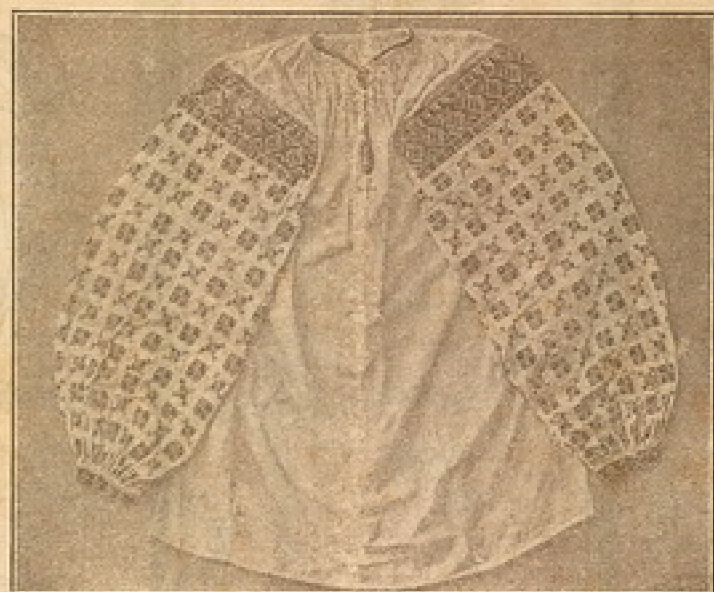
ЛЮ ГОТОВИЙ КРІЙ.

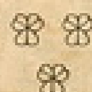
При замовлюванні кроїв не забувати подавати їх величину, а пр[и] монограмах величину букв і до чого вони призначені (до хустинок, білля, рушників, пошевок і т. п.) Замовлення на крої, взори й монограми виконуємо тільки за попереднім надісланням належитости (чеком, переказом або почтовими значками.)

ЗА ПОСЛІПЛАТОЮ НЕ ВИСИЛАЄМО.

РУЧНІ РОБОТИ

НАРОДНА СОРОЧКА

з Коболої Поляни на Прикарпатській Україні (Гуцульщина). Характеристичний уклад вишивок, який стрічаємо також на Великі Україні, Буковині та в Галичині.

ПОЗІР!

Для вигоди своїх передплатниць висилає „Нова Хата, нитки фабрики **DMC** по ринкових цінах, а саме:

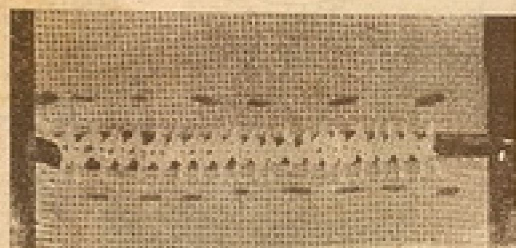
1. **Cotton Perle** Ч. 8 в клубках — 0.65 зол.
2. **Cotton Perle** Ч. 5 в мотках — 0.45 зол.
3. **DMC** в мотках Ч. 12, 16, 25 — 0.25 зол.
4. **Moulinée** в мотках — 0.18 зол.

При замовленнях треба подати краску (найкраще число краски) і кількість мотків чи клубків. До робіт, поміщених в „Новій Хаті", можна красок не подавати, тільки зазначити, до котрого взору дібрати краски. **Нитки висилаємо тільки за готівкою.**

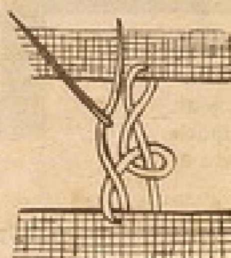

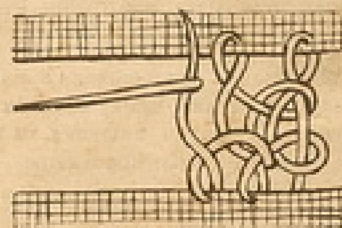
ПОЗІР!

МЕРЕЖКА

а) якою споюємо два полотна.

б) спосіб виконання.

ЗРАЗКОВІ МОНОГРАМИ

(ручно рисовані) можна замовляти в „НОВІЙ ХАТІ“ в ціні 0·50 до 1·— зол. за штуку, після зложення належитости готівкою або почтовими значками.

ЗА ПОСЛІПЛАТОЮ НЕ ВИСИЛАЄМО

ВЗІР
ДО НАРОДНОЇ СОРОЧКИ

(уставка, рукав і дуда (маншет)

Краски: ■ чорна
xx червон
/// зелена
○○ жовта

Д-р. СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ.

ПРО ДИФТЕРІЮ

Весна, подібно як осінь, це час перехідний, незвичайно пригідний для розвою пошесних недуг. Вправді в червень це вже у нас літо, але все-таки по причині несталої а холодної температури і частих опадів під цю пору, організм є дуже схильний до катарів віддихових доріг, внаслідок чого легко розвиваються ріжні бактерії, котрі в инших обставинах не найшлиби для себе корисного ґрунту до розвою і мусілиби загинути.

На весні є організм ослаблений безсонячною студеною зимою, до чого долучується недостача живи, головно серед бідніших верств суспільності та на селі. При цьому через постійне перебування в хаті збільшається можливість переношення пошестей.

Одною з найбільше побоюваних недуг є дифтерія. До винаходу протидифтеричної сироватки (Diphterie-Heilserum) д-ром Берінгом недуга ця десяткувала дітей і майже не вигасала в нашому підсонню. З окрема появлялися епідемії, котрі йшли головно з Заходу (Еспанія, Франція) і відзначалися великою їдовитістю. І сьогодні недуга ця не є менше часта, однак вона тратить більшу часть своєї небезпек завдяки модерному лікуванню, з котрим добре ближче познайомитися.

Причиною дифтерії є бацил (вигляду маленького патичка), який винайшов Лєфлер в 1884 р. Цей бацил має таку прикмету, що осідає на слизниці горла й сусідного віддихового проводу (гортанки, дишника) і викликує тут запалення в постатті оболон, відки й походить грецька назва цеї недуги. Оболони ці є біляві, пружні, доволі сильно держаться, так, що при відриванню кровавлять. Окрім оболонкового запалення бацил цей витворює і отруту (токсину), котра затроює організм. Є вона дуже небезпечна, головно для серця, нервів та мязів. Небезпека дифтерії полягає в самому запаленні та в ції отруті. Оболони, умістившися у вузьких проводах, можуть затикати їх і в цей спосіб задусити дитину, котрої гортанка є вузька. Отруя дістається до крови, ділає на серце і спричинює його ослаблення, занедужання або й смертельне пораження, вона ділає також на нерви та викликує їх пораження головно в піднебінні, очах (акомодація) ногах, (рухи, рефлекси) перепоні (diaphragma) і других мязах віддихових. З тих найгірше пораження мязів віддихових, бо воно смертельне а також пораження піднебіння, бо через це недужі не можуть поликати, захлистуються і дістають запалення легенів. Більшість випадків у недавному минулому кінчилося або задушенням або пораженням. Сьогодня, число таких випадків значно зменшилося.

Важним добутком науки було відкриття дифтеричної отрути др. Ерзіхом і Ру. Вони відокремили цю отруту та викликали нею типові дифтеричні пораження у звірят. Після цього, як пізнано прикмети бацила і його отрути, можна було приступити до боротьби з ним. Самого бацила легко викрити в дифтеричних оболонах і після забарвлення оглянути під мікроскопом. Рівнож легко перенести його на штучну поживу Лефлера, на котрій росте в білих кольоніях. Показалося, що цей бацил гине в температурі 56°, зате на зимно є витревалий і тому живе довго в темних і холодних середовищах, пр. в бруді і харкотинні. На сонці гине. Дифтерична отрута, ушкоджуючи організм, примушує його рівночасно до боротьби в цей спосіб, що організм витворює протиотруту (антитоксін), котра поконує отрую. Поборення недуги полягає на витворенні як найбільшої кількости цеї протиотрути.

Опираючися на цьому відкритті Берінг постарався витворити поза організмом людини цю протиотруту і вже готову подавати недужому. Це підстава теперішного лікування дифтерії.

ПРО ПЛЕКАННЯ КВІТІВ

(Продовження)

Підливання ростин є річчю труднішою, як можна здавалобися, бо треба примінювати його до потреби. Краще підливати рідше, а багато, чим часто по трохи. Не треба наливати в мисочки; радше воду, що стече до мисочки, відляти, бо воздух не може здолу доходити. Як вода пересякає скоро, мусить бути десь в землі щілина, через яку вода протікає, не зрошуючи решти землі у вазонку. Оскільки земля у вазонках є добра, підливати треба дощівкою, бо кернична за зимна. Вода повинна постояти 24. годин. Температура води 20—24° C, 30° є вже за тепла і ростинам шкодить, а холодніша, чим 20° здержує розвій ростин. Переварена вода не має кисня ані двоокису вугля і не надається до підливання. Температуру води можна при деякій вправі означити рукою: коли рука не відчуває ані холоду ані тепла, то є відповідна. З весною і літом потребує ростина багато води, зимою лиш о стільки, щоби не зівяла. Треба отже весною около 7 год. рано (зимою о 9 год.) всі цвіти переглянути, чи треба їм води, (земля вохка є чорнява, суха — сіра) постукати пальцем о вазонок. Голос звучний вказує на землю суху, глухий на вохку. Коли ростина має багато листя або сильно росте, треба підливати і кілька разів на день і взагалі не допускати, щоби листки вянули. Коли мимо цього так станеться, треба сильно підляти, а листя скропити добре водою. Взагалі скроплювання дуже добре впливає на розвій ростини, тому навіть зимою є добре скропити ростину раз в тиждень, літом на... ...що дня.

...бмивання ростин є ... потрібне до їх... ...листки ... ...ростина, побирає також двоокис вугля, а до цього щілини в листках мусять бути вільні. Мити ростини треба чистою водою з малою домішкою мила; також можна на 1 л. води додати 5 д. сіркану заліза і ложку чистого спірту (до пиття), замочити губку або платок вовняний і стирати легко обі сторони листків, била і кутики листків, уважаючи, щоби не поломити пучків (о скілько вони є). Коли на листках є мшиці, особливо щитоваті, треба найперше докладно їх зіскробати, а потім щойно мити. По миттю треба ростину добре скропити чистою водою. О скільки на листках є волоски, то не мити їх, лиш докладно скропити, щоби добре сполокати пил і очистити щілини. На вазонках появляється часами зеленаво білий осад (це плісень) або осад вапняний. Такі вазонки треба чисто вимити щіткою, а як знов появиться, то треба ростину навіть пересадити. Ростина з'уживає поживу яка є в землі і по часі терпить голод. Треба її пересадити, даючи свіжої землі. Щоби одначе надто часто не пересаджувати, можна ростинам, що стоять на дворі, додати на верх у вазонку навозу або гноївки, раз в тиждень. В кімнаті примінюємо штучний мінеральний навіз, розпущений у воді. Треба одначе уважати, щоби не взяти за багато солей. Добре булоби замовити в дроґерії таку мішанину: 20 g потасової салітри, 20 g вугляновапу, 5 g ґіпсу, 5 g потасового фосфорану (содового або вапового), 5 g сіркану маґну і ¼ g фосфорану заліза. Тої мішанини взяти раз в тиждень ½ ложочки до 1 л води, добре розмішати у воді і підляти всі квіти. Де нема дроґерії, вистарчить взяти на конець ножа 1 g салітри, 1 g крейди до 1 л води і також оден раз в тиждень підляти. Робимо це лиш тоді, коли ростина росте; коли вона спочиває або є хора, не треба цього робити.

(Продовження буде)

Звірятам (головно коням) вщіплюють фільтрат культур дифтеричних, на що вони реагують витворенням протиотрут в крові. Сироватка цеї крови є в силі знетралізувати, унешкідливити токсін в тілі недужого. Її вприскується недужому і в цей спосіб подається йому готове оружжя до боротьби. Вислідн цих впорскувань знамениті. По 24 год. температура спадає, оболони відклеюються, недужий відкашлює їх, загальний стан поліпшується і наступає реконвалесценція. Якщо недуги не лічимо впорскуванням, то вона розвивається, повстають щораз нові оболони або отрута дифтерична бере верх і людина гине, задушена оболонами або від пораження серця, посудин кровних та нервів.

В цей спосіб використали природні оборонні прикмети організму до боротьби з небезпечною недугою. Річ зрозуміла, що й тепер бувають випадки, де недуга заздалегідь є так тяжка, що відразу поборює організм або відпорність організму є така мала, що підлягає всяким комплікаціям і мимо лікування сироваткою ці випадки кінчаться смертю. Дуже важними є обставини, в яких найліпше ділає сироватка. А це ч а с і к і л ь к і с т ь. Чим скорше зробиться впорскнення — тим ліпше. Мусить це статися в перших днях недуги і тут кожний занедбаний день, а навіть година погіршує вигляди на оздоровіння, бо сироватка ділає кожного дня недуги слабше, а вже від пятого дня недуги зовсім перестає ділати тому, що бацилі вспіли витворити вже тільки іді, що може вбити організм.

Тому при кожному занедужанні горла, головно у дітей, святим обовязком матері є я к н а й с к о р ш е засягнути лікарської поради, а на лікареві тяжить відповідальність скорої та певної діягнози (означення даної недуги). Тут кожна хвилина дорога, а кожне опізнення й похибка може скінчитися дуже сумно. Це повинні матері тямити!

Що до кількости сироватки — це річ лікаря. Для загального відома треба подати, що сироватку міриться одиницями антітоксичними, і що відповідно до ваги недужого, його віку, дня недуги та небезпеки випадку впорскується відповідне число одиниць.

Окрім лікування треба також вистерігатися зарази (профілякса). Знаючи прикмети бацила можемо хоронитися перед ним. Податність цій недузі не в кожному віці однакова, найбільша від 2—4 року життя, меншає до 10-го а після 10-того і у дорослих лучається рідко, найчастіше в часі епідемій. Бацил переноситься головно з особи на особу при кашлі, чиханні або руками, річами та хатнім брудом. Він живе не тільки у людей недужих, але дуже часто в носі та горлі здорових людей, головно з окружения недужого. Ці особи становлять головне джерело пошести і їх належалоби вишукувати та ізолювати. На жаль, це не є можливе до виконання. І діти не всі мають однаковий нахил до дифтерії. Діти стало закатарені з вразливим слизницями й побільшеними залозами (лімфатична конституція) — діти, що живуть в поганих гігієнічних обставинах є найбільше склонні до цеї недуги. Деякі знова ніколи не перебувають дифтерії мабуть тому, що від матерей одідичили вроджену відпорність. Щоби оминути зараження, треба поступати після правил гігієни, обовязкових у всіх пошестях. Тому треба кожного недужого ізолювати, зглядно віддати до шпиталя, тим більше, що дома неможливо зовсім перервати стичність з недужим та його річами. Здорові діти пильно зберігати перед товариством недужих або й здорових та брудних і занедбаних.

Уважати, щоби діти не давали рук та річей до уст, оминати простуд та катарів, головно в часі пошести.

Є ще один спосіб, як охоронити дитину від дифтерії (бодай на час недуги дома чи пошести), а іменно охоронним вщіпленням сироватки. В тій ціли наперед перепроваджується спробу Шіка, котра виказує, чи дитина має нахил до дифтерії. В щіплюється малу кількість дифтеричної отрути. Діти, які мають нахил до дифтерії, реагують малим червоним горбочком на тому місці. Таких дітей щіпиться профіляктично малими давками. Це робить їх не протязі місяця невразливими на зараження.

В цей спосіб примінено отруту не тільки до лікування дифтерії, але й до охорони перед нею. Після недуги треба дома перевести дезинфекцію, щоб убити бацилі, що находяться в кімнаті недужого.

Дифтерія втратила вправді багато грізної небезпеки, та не втратила можности поширення і мимо лікування несе з собою ще багато лиха. Як кожна пошесть, так і вона ослаблює сили організму й робить його податним на инші недуги та загрожує серцю і нервам.

З нею треба боротися так як з кожним злом, а тому треба знати прояви цеї недуги й засоби боротьби проти неї, про що оці стрічки дають деяке поняття.

О. З.

ЗАДЕРЖАННЯ МОЛОДОГО ВИГЛЯДУ

На сторінках ріжних журналів обговорюють щораз частіше питання молодечого вигляду і відмолодження людського організму.

Над цим останнім ломлять собі голову учені лікарі, тоді як першим, з більшим успіхом (бодай матеріяльним) займаються ріжні косметичні заведення та сальони для плекання краси.

Парижська спеціялістка дерматології др. Сузанна Ноель читала у Відні реферат про надання лицю молодечого вигляду оперативним способом. Реферат, на якому було багато віденських лікарок, ілюструвала світлинами — знимками своїх пацієнтів, перед і після операції морщин на лиці.

Задержання молодого вигляду є на думку пані др. Ноель не тільки задушевним бажанням кожної людини, яка починає старітися, але часто життєвою потребою.

Людям, що молодше виглядають, легше знайти нове заняття, чи задержати давне. Факт, що театральні та кінові артисти так дуже дбають про заховання краси і молодости, цілком піддержує її погляд; заховання молодечого вигляду, це задержання хліба в руках.

Операцію морщин на лиці перестануть з часом уважати неоправданою пустотою, чи надмірною претенсіональністю, як не вважають ними вставлених зубів і золотих пльомб. Також не буде нікого страшати, якщо таку операцію доведеться повторити два — три рази, як не страхає нікого, що частіше треба навідатись до дентиста.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

До П. Т. Передплатниць, які залягають з передплатою, вислала Адміністрація Н. Х. окремі рахунки; просимо **ще раз** о вирівнання залеглостей, щоб адміністрація не була змушена здержати дальшу висилку чисел.

ПРИПИСИ

СУНИЦІ

Варення з суниць. Вибрати ½ kg сухих суниць, два рази виполокати в воді, відливаючи їх дуже осторожно на сито.

Зробити дуже чистий сируп з ¾ kg цукру; суниці вкинути на кипячий сируп, раз добре заварити, потім досмажити через 15 хвиль на вільному вогні. На другий день смажити ще раз від заварення найбільше 10 хвиль. Зляти на салятирку для прохолодження, а на другий день зложити в слоїки.

Сок з суниць — сирий. Неварений сок є дуже смачний і запашний. Робиться його в такий спосіб: Дуже дозрілі, неподушені й свіжі ягоди зважити й зсипати до порцелянового, великого начиння. На кожне кільо суниць взяти півтора раза тільки цукру. З цукру цього зробити густий сируп, беручи склянку води на ½ kg цукру. Горячим сиропом залляти суниці, мішаючи осторожно, щоб не подусити ягід. Відтак прикрити зложеним в кількоро мягким полотном, щоб до него всякала пара. Начиння вставити на 24 години до ледівні або винести до холодної пивниці. Відтак всипати суниці з сиропом до серветн, уміщеної над сухою вазою або камінним горшком. Сок повинен стікати сам до начиння без витискання. Сок цей належить зараз зливати в бутельки, старанно закоркувати, залякувати й переховувати в сухій пивниці.

Остaлі на серветі суниці можна висмажити на мармеляду, додаючи трохи цукру. До цеї мармеляди можна додати на кожне kg ложочку цитринового кваску, як хто любить, щоб була кваскувата. Ще горячу зложити до слоїв.

Соку з суниць не варто смажити багато, бо по році звичайно починає ферментувати, тратить запах і робиться гіркий.

Зупа зі суниць набирає доброго смаку, коли заправимо її вином. Спосіб приладження такий: Літру свіжих суниць перетерти через чисте сито, додати троха води, 12dkg цукру, склянку білого вина і огріти аж до заварення. Відтак заправити ¼ літрою сметани, охолодити і подати з бішкоптами.

ТРУСКАВКИ

З трускавок робиться знамените варення (конфітури). Але з ними треба обходитися дуже обережно, щоб не подусити ягід. Рвати треба трускавки в сухий день. Ягоди по очищенню замочити в bongout або румі, щоб ополокати з піску й землі. На ½ kg трускавок взяти 1 kg цукру, зробити дуже густий сируп, щоб добре затягнувся і на кипячий кинути трускавки. З початку варити на великому вогні, три рази здіймаючи й відставляючи. Пізніше досмажити на вільному вогні. Начиння з трускавками часто потрясати, щоб рівно смажилися. Шумовиння збирати дуже уважно, — другим кінцем срібної ложки, або ще краще білою бібулою, якою накривається поверхню варення. В цей спосіб знаменито очищується сируп з шумовиння без нарушення ягід. Варення зсипати для прохолоди на салятирку, а на другий день зложити до слоїв.

Ради господиням

Плями від трави на біллю вигублюємо розчином „цинкової соли". Пляму треба на кілька мінут намочити в тім розчині, а відтак кілька разів сполокати в літній воді.

Лякер на черевиках відновлюємо в цей спосіб, що натираємо їх рециновим олійком, хвильку держимо над парою, щоби змякли, відтак витираємо мягким вовняним платком, доки не відзискають полиску.

Як вигубити муравлі? Роспустити в мисочці цукру або меду, додати до цього трохи дріжджей або квасного тіста і поставити в тому місці, де показуються муравлі. Вони вигинуть, бо дріжджe є для них отрутою.

Средство проти опалення. Витиснути сок з пів цитрини, додати трохи соли, одно білко і ложочку кольонської води. Цею мішаниною посмарувати лице на ніч, а рано сполокати літною водою.

Видає Кооп. „Українське Народне Мистецтво". Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Руська 18.

За редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА. З друкарні Ігн. Єгера, Львів, вул Сикстуська 33.

До кожного моделю можна замовляти готові крої для кожної величини.

Табелі кроїв з вимірами.

Виміри кроїв для смотриків і пань.

Величина	для смотриків			для пань					
	14	15	16	I	II	III	IV	V	VI
Обєм горішний	cm 84	cm 86	cm 88	cm 90	cm 96	cm 102	cm 108	cm 114	cm 120
Обєм в поясі	64	66	68	70	74	78	84	90	100
Обєм в бедрах	90	94	96	100	105	110	114	120	130
Довжина спідниці	75	80	85	102	105	108	108	108	108

Виміри кроїв для дівчаток від 1—13 літ

Величина	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ціла довжина	cm 45	cm 48	cm 50	cm 55	cm 60	cm 65	cm 70	cm 75	cm 80	cm 85	cm 90	cm 96	cm 102
Обєм горішний	58	70	62	64	66	68	70	72	74	76	78	80	82
Довжина рукава	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	37½	39	40½

Виміри кроїв для хлопчиків від 1—13 літ

Величина	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Вонішня довжина коротких штанців	cm —	cm 29	cm 33	cm 36	cm 39	cm 42	cm 45	cm 48	cm 50	cm 54	cm 56	cm 58	cm 60
Вонішня довжина довгих рівних штанців	—	—	57	60	63	67	70	73	76	79	83	86	89
Довжина рукава	20	23	24	25	25	29	31	33	35	37	39	41	43

Ціни кроїв:

а) великі форми (костюми, сукні, плащі,) . . . . 2·20 зол.
б) малі форми (блюзки, спідички, діточі одяги, білля) . . . . 1·80 „
в) дрібнички (капелюхи, ковнірці, черевики тощо) . . . . 1·— „
г) малі форми ручних робіт . . . . 1·50 „
г) великі форми ручних робіт . . . . 2·40 „

Гроші висилати **рівночасно зі замовленням** переказом або в поч. значках. На порто посилки **30** гр. Замовлення на крої полагоджується (за попереднім надісланням належности), протягом 7—10 днів. За посліплатою кроїв не висилається.

Ціни оголошень в „Новій Хаті“

Ціла сторінка	250 зл.	1/4 сторінки	64 зл.
1/2 „	125 „	1/8 „	35 „

В тексті 50% дорожче.